

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
до розробленого генерального плану території населеного пункту
селище міського типу Буштино Тячівського району
Закарпатської області

Ужгород-2019

Зміст

АНОТАЦІЯ

ВСТУП

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ СТАНУ НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО

3.ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ,ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

3.1 Соціально-демографічні показники села та здоров'я населення

3.2 Аналіз сучасного стану навколишнього середовища

4.ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У Т.Ч. РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДДП, ОСОБЛИВО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

5.ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У Т.Ч. ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДДП

6.ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У Т.Ч. ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ

8.1. Ускладнення що виникли в процесі проведення СЕО

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЯ

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

АНОТАЦІЯ

У даній роботі виконано звіт зі стратегічної екологічної оцінки до розробленого генерального плану території населеного пункту селище міського типу Буштино Тячівського району Закарпатської області.

Звіт виконано у відповідності до діючої нормативно-правової бази.

Генеральний план території населеного пункту розроблений відповідно до рішення Буштинської селищної ради Тячівського району 21 сесії 6- го скликання № 899 від 30.04.2013.р і ДБН Б.2.2-12:2018 «Планування та забудова територій» з врахуванням вимоги Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», ДБН 360-92** «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень», ДБН Б.1.1-15:2012 «Склад та зміст генерального плану населеного пункту», ДБН В.2.3-5-2001 «Вулиці та дороги населених пунктів», ДБН Б.2.4-1-94 «Планування і забудова сільських поселень» та Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів (наказ №173 від 19.06.96).

Генеральний план території є одним із засобів створення ефективної системи управління у містопланувальній та містобудівній сфері.

ВСТУП

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року».

З підписанням Угоди про асоціацію України з ЄС та європейського напрямку розвитку суспільства все більшого значення у національній і регіональній політиці набуває концепція сприяння сталому розвитку територій шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття управлінських рішень щодо екологічної безпеки.

Стратегічна екологічна оцінка містобудівної документації дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі детального планування .

1.ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ

Генеральний план населеного пункту є основним видом містобудівної документації на місцевому рівні, призначеної для обґрунтування довгострокової стратегії планування та забудови території населеного пункту.

Генеральний план населеного пункту розробляється та затверджується в інтересах відповідної територіальної громади з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів.

Генеральний план є містобудівною документацією місцевого рівня, яка розробляється з метою визначення планувальної організації і функціонального призначення, просторової композиції і параметрів забудови та ландшафтної організації кварталу, мікрорайону, іншої частини території населеного пункту, призначених для комплексної забудови чи реконструкції, та підлягає стратегічній екологічній оцінці.

Генеральний план території населеного пункту смт. Буштино розробляється з метою визначення територіального розвитку на проектний період з урахуванням перспектив, обґрунтованих раціональним використанням територіальних та природних ресурсів, а також з метою оптимальної функціональної організації поселення, яка має забезпечувати розвиток та реконструкцію селищного поселення, найкращі умови проживання та праці.

Генеральний план селища Буштино розроблений на розрахунковий строк — 2038 рік.

Генеральний план передбачає:

- визначення майбутніх потреб переважних напрямів використання території;
- урахування державних, громадських і приватних інтересів під час планування забудови та іншого використання території;
- обґрунтування черговості й пріоритетності забудови та іншого використання території;
- визначення меж функціональних зон, пріоритетних та допустимих видів використання і забудови території;
- оцінку загального стану населеного пункту, основних факторів його формування, визначення містобудівних заходів щодо поліпшення екологічного та санітарно-гігієнічного стану;
- визначення територій, що мають будівельні, санітарно-гігієнічні, природоохоронні та інші обмеження їх використання.
- заходи по охороні навколишнього середовища;
- демографічний розвиток селища;
- обсяги та розміщення нового житлового будівництва;
- інженерне обладнання території;
- розвиток транспорту;
- магістральна вулична мережа;
- архитектурно-планувальна організація території .

Генеральний план території населеного пункту розроблений відповідно до рішення Буштинської селищної ради Тячівського району 21 сесії 6- го скликання № 899 від 30.04.2013.р.

При розробленні генерального плану території населеного пункту селища Буштино враховуються: схема районного планування, програми розвитку інженерно-транспортної інфраструктури, чинної містобудівної документації на місцевому рівні та інформація державного земельного кадастру.

**Таблиця 1. Загальні технічні характеристики та основні
техніко-економічних показників існуючого генерального плану селища
Буштино**

№ п/п	Показник	Одиниці виміру	Існуючий стан
1	Населення	Тис. осіб	8 620
2	Територія в межах населеного пункту всього:	га	1010,40
	Житлової забудови, всього	га	346,85
	Садибної	га	346,5
	Багатоквартирної	га	0,35
	Громадської забудови	га	30,5
	Виробничі	га	102,7
	Комунальні	га	6,833
	Складські	га	-
	Транспортної інфраструктури	га	37,1
	у т.ч. вулично-дорожньої мережі	га	37,1
	Ландшафтно-рекреаційні та озеленені	га	120,17
	у т.ч. загального користування	га	107,67
	Лісів	га	21,0
	Дач та садівницьких товариств	га	-
	Природньо-заповідного фонду	га	5,90
	Водних поверхонь	га	23,9
	Сільськогосподарські угіддя	га	906,4
	Інші території	га	-
3	Житловий фонд	тис. м ²	346,85
	Непридатний житловий фонд	тис. м ²	-
	Розподіл житлового фонду по видах забудови:		
	Садибна	тис. м ²	346,5
	Багатоквартирна	тис. м ²	0,35
	Середня житлова забезпеченість населення загальною площею	м ² /чол.	31,50
	Вибуття житлового фонду, всього		
	Непридатного	тис. м ²	-
	Придатного у зв'язку з реконструкцією	тис. м ²	-
4	Нове житлове будівництво, всього	ис.м./к-ть квартир	-
	Одноквартирне		
	Багатоквартирне		
5	Об'єкти громадського обслуговування		
	Дитячі дошкільні заклади	Тис. місць	0,356
	Загальноосвітні школи	Тис. місць	1,355
	Амбулаторії, поліклініки	Тис. відв. за зміну	0,105
	ФАП	Об'єкт	Не має
	Пожежні депо	Об'єкт	Не має
6	Вулична дорожня мережа та транспорт		
	Довжина вулиць і доріг	км	61,95
	Щільність вулиць	км/км ²	0,0032
	Довжина подвійного шляху ліній	км	9,53

	Щільність мережі сільського пас. трансп.	км/км ²	-
	Загальний рівень автомобілізації	1 автомоб. на тис. осіб	163/тис. осіб
7	Інженерне забезпечення		
	Водопостачання		
	Сумарний відпуск води	Тис. куб м на добу	відсутня
	Каналізація		
	Загальне надходження стічних вод	Тис куб м на добу	відсутня-
	Електропостачання		
	Сумарне споживання електроенергії	млн. кВт/год в рік	4500
	Газопостачання		
	Споживання газу	млн. куб м в рік	7900
8	Інженерна підготовка та захист території		611,5 км
	Захист території від затоплення:		
	Площа	га	немає
	Протяжність захисних споруд	га	немає
	Берегоукріплення	км	11,5 км
	Освоєння території з сейсмічністю 7 б	га	немає
9	Санітарне очищення території		
	Обсяги твердих побутових відходів	тис тонн м3	15824 м3
	Ділянка компостування сміття без гною і фекалій		10 тис тонн/рік
	Кількість	одиниць	2
	Площа	га	1,99

Викопіювання селища Буштино з оглядової карти (мал. 1)

Проведення стратегічної екологічної оцінки до розробленого генерального плану території населеного пункту селища міського типу Буштино Тячівського району Закарпатської області відповідає четвертій цілі Стратегії Закарпатської області до 2020 р., а саме «Забезпечення якості і безпеки довкілля та просторової гармонії».

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ СТАНУ НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ Цього.

Селище міського типу Буштино розташоване у південно-східній частині Закарпаття, в низовині за назвою Мармароська котловина, в місці впадіння річки Теремлі в Тису, напроти гостроверхих вершин Гутинського пасма, за 8 кілометрів від районного центру м Тячів . 16 червня 1872 було відкрито ділянку Сату - Маре — Королево — Буштино Угорської Північно-східної залізниці, а 19 листопад 1872 ділянку Буштино — Сигіт. Через населений пункт проходить автомагістраль державного значення Мукачево — Рогатин — Львів (Н 09) та не електрифікована залізниця Чоп — Солотвино , завдяки яким Буштино має вдале сполучення з іншими населеними пунктами не тільки Закарпаття, а й усієї України та інших держав. Селище має чітко визначені межі: з півдня по річці Тиса проходить межа з селами Яблунівка та смт Вишково, з заходу — селом Стеблівка, з півночі — селами Новобарово та Вонігове, зі сходу — селом Руське Поле.

Тенденція останніх років характеризується, як природнім, так і механічним приростом населення міста. Природний приріст, стане основним фактором у збільшенні чисельності населення.

Станом на 2001 рік, в селі проживало 8 400 осіб.

На даний час населення селища Буштино складає 8620 осіб.

Важливим позитивним фактором для зростання та підтримування народжуваності на порівняно високому рівні вважається не власне рівень життя населення, а сукупність факторів, які сприяють покращенню якості життя: розширені можливості зайнятості, можливості поєднання зайнятості з вихованням дітей, покращення у сфері оплати праці та можливості забезпечення житлом. Тільки поліпшення ситуації в цих сферах дозволить більш повно реалізувати населенню свої репродуктивні прагнення. Тому за оптимістичним варіантом передбачаються вищі темпи зростання народжуваності.

Гідрографія та рельєф

Опис рельєфу та гідрографії смт. Буштино можливий в системній ув'язці населених пунктів Тячівського району та Закарпатської області.

Сучасний етап розвитку Карпатських гір і їх передгірних прогинів продовжується і тепер під дією ендегенних та екзогенних процесів. Карпати – це справді молоді гори, а низинна і передгірна зони Закарпаття стали суходолом усього близько 10 млн. років тому, що є миттю порівняно з геологічними епохами.

Утворення Карпатських гір супроводжувалось глибинними розломами земної кори в результаті підняття гір і опускання територій прогинів (Закарпатського і Передкарпатського). Такі глибинні розломи утворюють величезні напруження в земній корі і, отже, являються передумовою розвитку вулканічної діяльності. В пліоценову епоху утворився Закарпатський глибинний розлом, який і призвів до вулканічної стихії, результатом якої є вулканічні конуси, куполи і згаслі вулкани. Так, зокрема, виник Вигорлат-Гутинський вулканічний хребет. Завершення його формування відбувалося, коли прогинання Закарпатської впадини змінилось на її підняття.

Найбільші річки Тячівського району – Тересва та Теремлі. Тересва утворюється

при злитті річок Брустуриянка та Мокрянка біля смт. Усть-Чорна. Її довжина 56 км, площа водозбору 1220 км кв. Тересва тече на південний захід, перетинаючи Полонинський хребет. Від верхів'я до с. Дубове вона протікає по вузькій глибокій звивистій V-подібній долині шириною по дну 100 - 400 м. Ширина русла 20 - 40 м, глибина 0,5 - 1,0 м. Середня швидкість течії 1 - 2 м/с, середні витрати 24,0 м³/с (с. Дубове). Найбільші притоки – Брустуриянка (довжина 15 км, площа басейну – 340 км²), Красна (довжина 14 км, площа басейну – 51 км²), Терешілка (довжина 28 км, площа басейну – 110 км²), Лужанка (довжина 34 км, площа басейну – 150 км²) та Вільхівчик (довжина 14 км, площа басейну – 22 км²).

Теребля, яка протікає на захід від Тересви, бере початок в центрі Горган із джерел на західному схилі гори Болотняк на висоті 1080 м н. р. м. і впадає в Тису біля смт. Буштина. Довжина річки 91 км, площа водозбору 750 км кв. Верхня та середня частини басейну знаходяться в гірському районі, нижня — в передгір'ях Карпат і Солотвинській улоговині. Від с. Драгове до впадання в Тису Теребля тече по Солотвинській улоговині, в якій долина річки розширюється до 2 - 3 км. Русло річки нестійке, складене переважно з галькою, середні витрати 6,6 м³/с. В межах району характеризується передгірно-рівнинним режимом. Найбільша притока в межах району – Уголька (довжина 27 км, площа басейну – 159 км²).

На території району розміщуються два солоні озера – одне в околиці смт. Солотвино (площа – 2 га), інше біля с. Теребля (площа – 3,9 га).

Водність річок істотно змінюється протягом року. Характерною особливістю внутрірічкового розподілу стоку є наявність паводків на річках протягом більшої частини року, нестійкої літньо-осінньої та зимової межени та нечітко вираженого весняного водопілля, сформованого талими і дощовими водами.

Водність річок істотно змінюється протягом року. Характерною особливістю внутрірічкового розподілу стоку є наявність паводків на річках протягом більшої частини року, нестійкої літньо - осінньої та зимової межени та нечітко вираженого весняного водопілля, сформованого талими і дощовими водами.

Селище Буштина розташоване у передгірній зоні Карпат, в долині тераси річки Тиса, і Теребля.

В рельєфі території виділяється невелика плоска рівнина, що дає можливість обробки угідь механічним способом.

Найвища точка селища Буштина складає 220 м, найнижча – 190 м над рівнем моря.

Загальний схил території складає 5% і має південно-західний напрям до р. Теребля вниз за її течією.

Клімат

За даними багаторічних спостережень, в районі розташування м. Тячів, середня річна температура повітря дорівнює 8.7° тепла. В спекотні літні дні (липень, серпень) абсолютний максимум температури може підвищуватись до 37.7° тепла. В період зимових відлиг температура повітря може підвищитись до 12-14° тепла. В зимовий період абсолютний мінімум становить мін 31°.

Клімат помірно — континентальний. Середня вологість повітря 70—80%. Літо тепле і довге. Похолодання настає у другій половині жовтня. Весна рання і приходить з другої декади березня. Середня температура липня +18 — +22 °С, а найхолоднішого місяця січня від –4 до –9 °С.

Весняні приморозки закінчуються в середньому в двадцятих числах квітня, а перші осінні - починаються 10-28 жовтня; тривалість безморозного періоду, залежно від рельєфу, коливається в межах 170-190 днів.

Ґрунти Тячівського району сформувались в умовах помірного клімату з достатнім зволоженням, тому переважають різновиди бурі гірсько-лісові, лучно-лісові.

В річкових долинах і пониззях вони утворилися як на давніх, так і на сучасних річкових відкладах. У межах гірської частини території району чітко відслідковується вертикальна диференціація ґрунтів та рослинного покриву, яка тісно пов'язана з ярусністю рельєфу території. В межах річкових басейнів смуга бурих гірсько-лісових ґрунтів під буковими лісами в західній гірській частині оконтурює висоти від 300 до 1681 м над рівнем моря.

Розподіл ґрунтів району наступний: гірсько-лугові (3%); гірсько-підзолисті (4%); бурі гірсько-лісові ґрунти (93%), в свою чергу розділені на підтипи: темно-бурі (80%); світло-бурі (5%); дерново-буроземні (1%). Характерним є наявність великої кількості кам'янистих розсипів на гірських схилах.

Флора та фауна

Природні ресурси Тячівського району багаті і різноманітні, що забезпечує діяльність різних галузей народно - господарського комплексу в районі. Найбільшим багатством району є ліси близько 60 відсотків території району. Переважна частина це хвойні (ялина, ялиця), рідше це змішані ліси – хвойно - букові. Територія району - одна з найбільше екологічно чистих територій України. Відсутність екологічно шкідливих підприємств, значна площа заповідних територій сприяли збереженню природних екологічних систем

У районі наявні усі, відомі в області ландшафти від рівнинних, заплавних водно-болотних ландшафтів до високогірних субальпійських лук, боліт, кам'янистих розсипів. Родзинками району є високогірні озера Герешаска, Апшинець, а також два солоні озера – одне в околиці смт. Солотвино (площа – 2 га), інше біля с. Теремля (площа – 3,9 га).

Одним з найцікавіших витворів природи з точки зору науки є виходи кам'яної солі в районі с. Солотвино, нині повністю урбанізовані. Низовинна і передгірська частини практично повністю антропогенно освоєні. Сільськогосподарські ландшафти складаються з сінокосів, ріллі, дворого господарств, багаторічних насаджень – садів, незначна кількість збереглася лісових ландшафтів.

Гірські ліси в нижньому поясі складаються з дубово-букови, букових та буково-ялицевих лісів. Формация природних смерекових лісів займає найвищу висотну ступінь лісового покриву. В межах заповідника чисті клімаксові смеречники формують верхню межу лісу в Горганах, Свидовці.

Вище лісового поясу розташовані субальпійські та альпійські луки з фрагментами заростей криволісся. Немалу площу займають криволісся з домінуванням сосни гірської (жерепу) та вільхи зеленої (лелечу).

Охороняється масив дубово-ясеневого лісу, який є місцем оселення цінних мисливських видів тварин та птахів, як-от: сарна європейська, свиня дика, вивірка лісова, норка європейська, борсук, ондатра, фазан, куріпка сіра, чапля сіра та інші. Трапляються також кіт лісовий, занесений до Червоної книги України.

Об'єкти природно-заповідного фонду

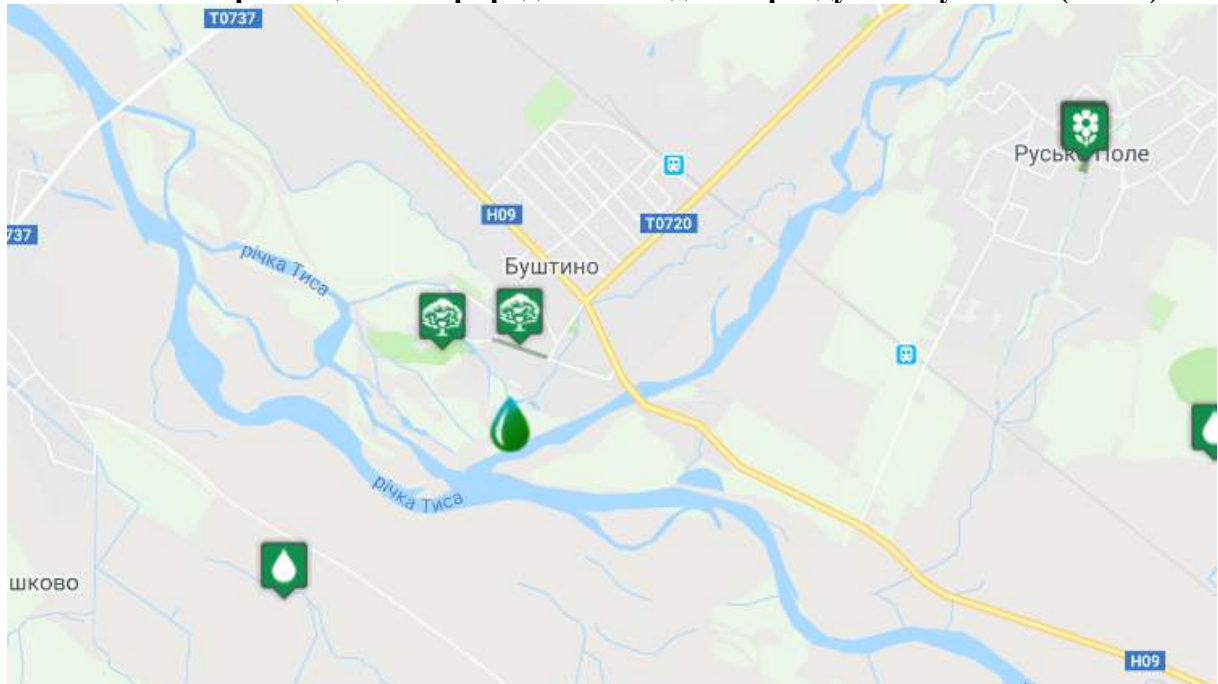
Площа природоохоронних територій в смт. Буштино становить 126,07 га: ландшафтно-рекреаційні та озеленення складають - 120,7 га у т.ч. загального користування з них- 107,67 га.

Площа природно - заповідного фонду в селищі становить 5,90 га.

Найбільшим природоохоронними об'єктами смт Буштино є два парки - пам'ятки садово-паркового мистецтва, які несуть рекреаційне, санітарно-оздоровче, естетичне та історико-культурне навантаження.

Землі водного фонду займають площу 23,9 га. Це основні річки, які протікають через селище – верхів'я р. Тересва, річки Теремля, середня течія р. Тиси, з їх прибережними охоронними смугами, водоохоронними зонами.

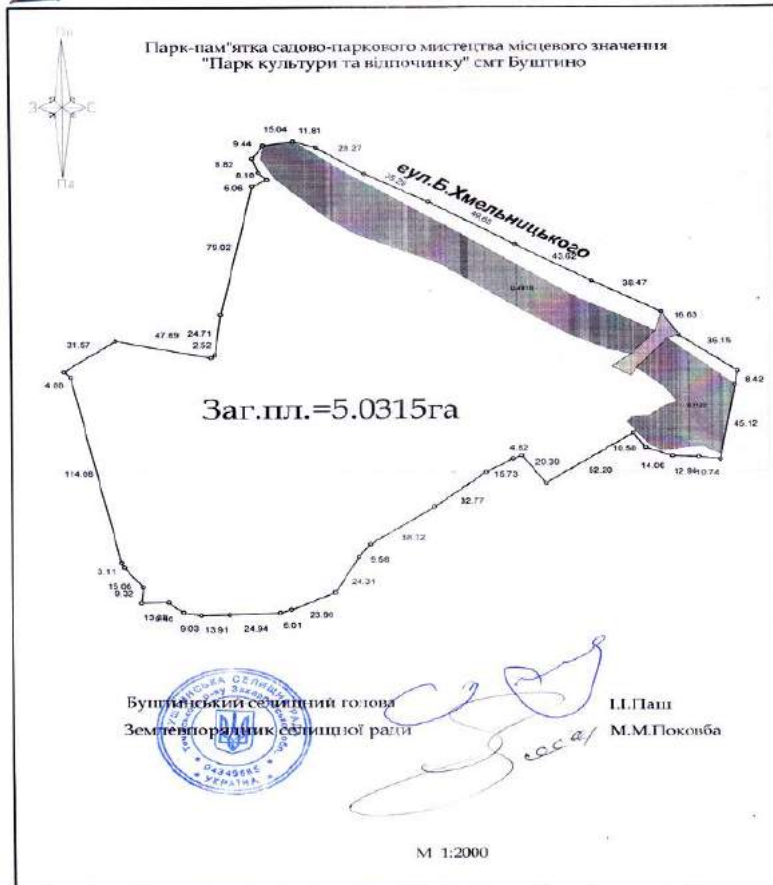
План-схема розміщення природно заповідного фонду смт Буштино (мал.2)

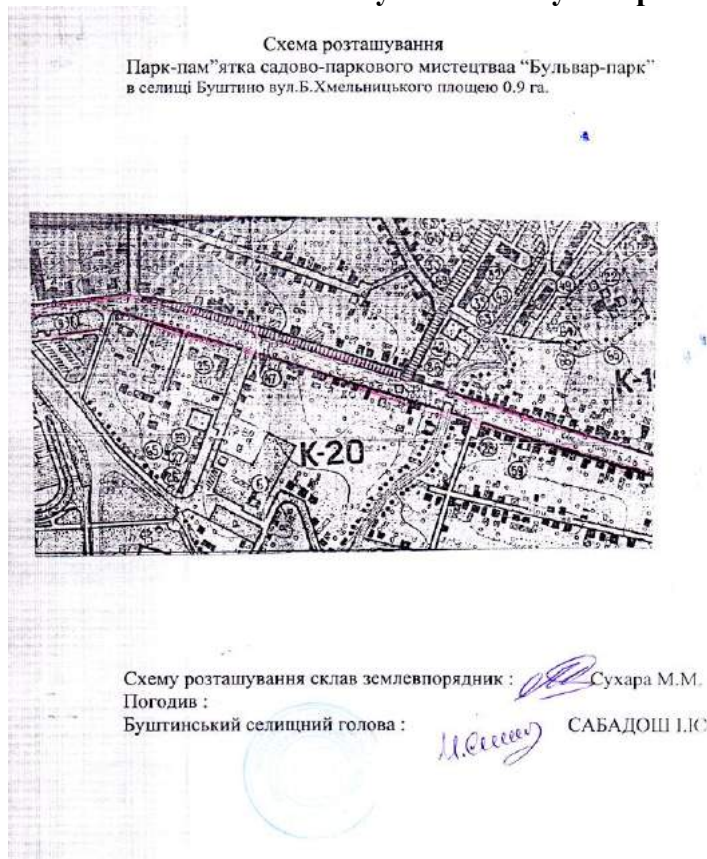
Таблиця 2. Природний заповідний фонд на території селища Буштино

п/н №	Назва охоронного об'єкту	Площа	Розташування належності	Юридична підстава	Що хороняється
1.	Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення	5,0	Смт.Буштино	Ріш. ОВК від 18.11.1969 р. № 414, Ріш. ОВК від 23.10.1984 р. № 253	Магнолія, нарцис стручковий, гінкго. Всього 30 видів.
2	Парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення	0,9	Смт. Буштино, вул. Тополівка	Ріш. ОВК від 18.11.1969 р. № 414, Ріш. ОВК від 25.07.1972 р. № 243, Ріш. ОВК від 23.10.1984 р. № 253	Цінні деревні породи: магнолія, гінкго, ялиці канадська та дугласова, кам'яне дерево

Схема розташування парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення смт. Буштино по вул.Б.Хмельницького(мал.2)

Схема розташування парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва місцевого значення смт. Буштино «Бульвар - парк» (мал.3)

Основні вимоги щодо режиму парків-пам'яток садово-паркового мистецтва

На території парків-пам'яток садово-паркового мистецтва забороняється будь-яка діяльність, що не пов'язана з виконанням покладених на них завдань і загрожує їх збереженню.

На території парків-пам'яток садово-паркового мистецтва забезпечується проведення екскурсій та масовий відпочинок населення, здійснюється догляд за насадженнями, включаючи санітарні рубки, рубки реконструкції та догляду з підсадкою дерев і чагарників ідентичного видового складу, замість загиблих, вживаються заходи щодо запобігання самосіву, збереження композицій із дерев, чагарників і квітів, трав'яних газонів.

На території парків-пам'яток садово-паркового мистецтва може проводитися зонування відповідно до вимог, встановлених для ботанічних садів.

Власники або користувачі земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів, оголошених парками-пам'ятками садово-паркового мистецтва, беруть на себе зобов'язання щодо забезпечення режиму їх охорони та збереження.

Економічна та соціальна характеристика району робіт

Селище Буштино представляло собою населений пункт, який розташований на території Тячівського району Закарпатської області з чисельністю населення 8,4 тис. чоловік, територією 1010,40 га, житловим фондом 44065 м² загальної площі, середньою житловою забезпеченістю 10,7 м² загальної площі на 1 людину із змішаною 1-2-3 поверховою забудовою.

В Буштині знаходиться Закарпатський завод «Електроавтоматика».

В Буштині є сформована промзона яка на даний момент знаходиться в напівзруйнованому стані. Промислова зона має перспективи для розвитку

Також в селищі є фабрика по виробництву цукерок «Golden Fruit», ПП «Млин» яке постачає зернові вироби на всю західну Україну. Буштино багате на фруктові сади. Є підприємства деревообробної промисловості, достатньо розвинена сфера обслуговування.

3.ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ,ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Для визначення найгостріших проблем та реальних можливих шляхів їх вирішення у сфері охорони атмосферного повітря смт. Буштино та населених пунктів Тячівського району можливо лине на рівні регіональної влади Закарпатської області.

Протягом 2016 року відбулося незначне збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення. Обсяги забруднюючих речовин, які надійшли у повітряний басейн у 2016 році від стаціонарних джерел забруднення, за даними Головного управління статистики, збільшились в порівнянні з 2015 роком на 10,4% і складають 4,9 тис.тонн проти 4,4 тис.тонн у 2015 році. Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин 54,6% складають речовини, що належать до парникових газів, зокрема, метан. Крім того, 0,1 млн.т становлять обсяги викидів діоксиду вуглецю.

Виходячи з проведеного аналізу можна зробити висновок, що найгострішою проблемою у сфері охорони атмосферного повітря є використання застарілих технологій

виробництва теплової енергії для обігріву житлових приміщень, що спричиняє негативний вплив на стан довкілля та здоров'я населення та викидів від автомобільного транспорту, який проїжджає через селище. Найбільш прийнятним для влади способом вирішення зазначеної проблеми є використання програмно-цільового підходу.

Найбільш вразливою складовою, що зазнає негативного впливу викидів в атмосферне повітря, є здоров'я населення.

3.1 Соціально-демографічні показники смт. Буштино

та здоров'я населення

Тенденція останніх років характеризується, як природнім, так і механічним приростом населення міста. Природний приріст, стане основним фактором у збільшенні чисельності населення.

Відповідно до перепису станом на 2001 рік, в селі проживало 8 400 осіб.

На даний час населення селища Буштино складає 8620 осіб.

Важливим позитивним фактором для зростання та підтримування народжуваності на порівняно високому рівні вважається не власне рівень життя населення, а сукупність факторів, які сприяють покращенню якості життя: розширені можливості зайнятості, можливості поєднання зайнятості з вихованням дітей, покращення у сфері оплати праці та можливості забезпечення житлом. Тільки поліпшення ситуації в цих сферах дозволить більш повно реалізувати населенню свої репродуктивні прагнення. Тому за оптимістичним варіантом передбачаються вищі темпи зростання народжуваності.

Демографічні показники та здоров'я населення є чутливими показниками, які відображають зміни в якості навколишнього природного середовища. Чисельні дані свідчать про те, що в екологічно несприятливих районах реєструється збільшення рівня смертності та захворюваності населення, при цьому відстежується певний зв'язок з екологічними особливостями району (Таблиця 1).

Таблиця 3. Захворюваність дорослого населення Тячівський район , 2015-2017 рр (на 100 тис дорослого населення)

Адміністративна територія	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Тячівський район	40201,8	43194,9	46880,5

В структурі захворюваності дорослого населення провідне місце займають наступні класи хвороб:

Хвороби органів дихання- 35,3%

Хвороби органів травлення- 7,3%

Хвороби системи кровообігу-12,55

Зміна вікової структури населення, зниження якості та тривалості життя є наслідком багатьох економічних, соціальних та екологічних факторів, серед яких забруднення навколишнього природного середовища займає значне місце. Високий рівень забруднення атмосферного повітря - один з основних факторів підвищення ризику смертності та захворюваності населення.

Потрапляння забруднюючих речовин в організм людини через органи дихання викликає ризик розвитку їх хвороби. Крім того, тверді частинки, осаджуються на поверхні землі та можуть потрапляти до органів дихання та травлення.

3.2 Аналіз сучасного стану навколишнього середовища

За даними Головного управління статистики у Закарпатській області викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря з стаціонарними джерелами забруднення за 2017 рік становлять 3,2 тис. т .

Таблиця 4 Викиди забруднюючих речовин та діоксиду вуглецю в атмосферне повітря (1990-2017рр.)

	Обсяги викидів забруднюючих речовин			Крім того, викиди діоксиду вуглецю		
	усьо го, тис. т	у тому числі		усьо го, млн. т	у тому числі	
		стаціонарними джерелами	пересувним и джерелами ¹		стаціонарними джерелами	пересу вними жере лами ¹
1990	294,5	188,2	106,3			
1991	374,1	193,6	108,5			
1992	139,3	173,5	65,8			
1993	179,3	140,5	38,8			
1994	87,5	59,0	28,5			
1995	36,7	13,2	23,5			
1996	32,0	11,6	20,4			
1997	29,7	11,7	18,0			
1998	47,5	8,6	38,9			
1999	44,7	7,0	37,7			
2000	40,7	7,7	33,0			
2001	41,7	7,8	33,9			
2002	40,3	7,8	32,5			
2003	49,0	13,3	35,7			
2004	32,4	9,6	22,8			
2005	65,9	26,6	39,3			
2006	70,7	25,6	45,1	0,7	0,7	
2007	88,2	22,9	65,3	0,4	0,4	
2008	91,3	23,2	68,1	1,5	0,6	0,9
2009	87,6	21,4	66,2	1,2	0,4	0,8
2010	87,3	17,6	69,7	1,1	0,2	0,9
2011	89,4	17,2	72,2	1,3	0,4	0,9
2012	72,1	8,1	64,0	1,1	0,2	0,9
2013	69,1	7,6	61,5	1,1	0,2	0,9
2014	60,5	3,9	56,6	0,9	0,1	0,8
2015	54,2	4,4	49,8	0,8	0,1	0,7
2016	4,9	4,9		0,1	0,1	
2017	3,2	3,2		0,2	0,2	

¹За 1990-2002 рр. відображаються дані по автомобільному транспорту; з 2003р. - по автомобільному, залізничному, авіаційному транспорту; з 2007р. - по автомобільному, залізничному, авіаційному транспорту та виробничій техніці.

Утворення та поводження з відходами¹ (1995-2017рр.)

Характеризуючи стан атмосферного повітря в цілому по Закарпатській області необхідно відзначити деяке його поліпшення та стабілізацію рівнів забруднення протягом 2013-2015 років, адже багато промислових підприємств знизили свою потужність, а деякі взагалі зупинили роботу.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря по Закарпатській області наведена в таблиці 4.

Таблиця 5. Динаміка основних показників поводження з відходами I-IV класів небезпеки, тис. т (за формою статистичної звітності № 1-відходи)

Таблиця 0000

№ з/п	Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік
1	2	3	4	5
	Утворено	133,7	155,6	168,8
2	Одержано від інших підприємств у тому числі з інших країн	35,7 -	37,1 -	38,5 -
3	Спалено у т.ч. з метою отримання енергії	5,9 4,6	7,0 6,2	6,3 4,6
4	Використано (утилізовано)	0,9	0,3	0,2
5	Знешкоджено (знищено)	-	-	-
6	Направлено в сховища організованого складування (поховання)	125,6	142,5	163,9
7	Передано іншим підприємствам у тому числі іншим країнам	20,7 -	45,9 -	31,3 0,1
8	Направлено в місця неорганізованого складування за межі підприємств	-	-	-
9	Втрати відходів внаслідок витікання, випаровування, пожеж, крадіжок	0,0	0,0	0,022
10	Наявність на кінець звітного року у сховищах організованого складування та на території підприємств	1838,9	1970,1	4,0

Таблиця 6. Техніко- екологічні параметри сміттєзвалища в смт. Буштино

Код організованого МВВ	0.1.	MVV21248_00013					
Реєстраційний номер МВВ, дата реєстрації	A.1.	№ 12630.02.2006					
Дата останньої ревізії МВВ	A.2.	03.02.2003					
Найменування МВВ, код	A.3.	сміттєзвалище смт Буштино					
Місце знаходження МВВ (населений пункт, район), код КОАТУУ	A.4.	смт Буштино (територія колишньої ракетної частини) Тячівський район	2124455300				
Повне найменування та адреса власника МВВ, код за ЄДРПОУ	A.5.	Буштинська селищна рада, смт Буштино, вул. Головна, 91	04349685				
Режим функціонування МВВ (діюче, закрите, законсервоване)	A.6.	діюче					
Категорія екологічної безпеки МВВ	A.7.	Б					
Характеристика МВВ (обсяг, площа, наземне, підземне)	A.8.	наземне					
Характеристика відходів (найменування, група, клас небезпеки)	A.9.	тверді побутові відходи, група 77, IV клас					
Географічна широта	B.1.1.	48.062256					
Географічна довгота	B.1.2.	23.493435					
Район:	B.2.1.	Тячівський					
КОАТУУ:	B.2.2.	2124455300					
Зона:	B.2.3.	01					
Квартал:	B.2.4.	004					
Номер ділянки	B.2.5.						
Тип власності	B.2.6.						
цільове призначення	B.2.7.						
Площа ділянки	B.2.8.						

Таблиця 7. Скидання зворотних вод та забруднюючих речовин основними водокористувачами - забруднювачами поверхневих водних об'єктів

Назва водокористувача-забруднювача	Найвни-сть, потужність (м3/добу), ефективність використання (використання потужності) очисних споруд	Водний об'єкт	2015 рік			2016 рік			2017 рік		
			об'єм скидання зворотних вод, млн. м ³	У тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод, млн. м ³	Кількість забруднюючих речовин, що скидаються із зворотними водами, т	об'єм скидання зворотних вод, млн. м ³	У тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод, млн. м ³	Кількість забруднюючих речовин, що скидаються із зворотними водами, т	об'єм скидання зворотних вод, млн. м ³	У тому числі об'єм скидання забруднених (без очищення) та недостатньо очищених зворотних вод, млн. м ³	Кількість забруднюючих речовин, що скидаються із зворотними водами, т
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Водоканал м. Ужгорода	50000,0	р. Уж	17,89	0,348	9941,0	17,416	0,465	9841,15	19,865	1,565	11065,3
ТОВ "Водоканал Карпатвіз"	5280,0	к-л Верке	0,491	0,491	314,519	0,39	0,39	317,45	0,371	0,371	349,8
ММКП Мукачівводоканал	16000,0	Латориця	7,787	0,17	5652,82	8,468	0,16	6073,9	8,515	0,16	5308,3
КП Чопської міськради "Водка-л-Чоп"	2250,0	р. Тиса	0,365	0,103	207,86	0,352	0,229	206,16	0,15	0,15	170,251
КП Рахівтепло, м. Рахів	10800,0	р. Тиса	0,188	0,188	117,05	0,189	0,19		0,197	0,197	129,4
ВУЖКГ, м. Виноградів	5500,0	р. Тиса	0,482	0,217	320,376	0,506	0,052	292,4	0,561	0,561	362,351
ВУЖКГ, м. Тячів		р. Тиса	0,103	0,103	74,44	0,106	0,106		0,083	0,083	64,24
КПВ смт Солотвино	2500,0	р. Тиса	0,062	0,062	37,963	0,068	0,068		0,068	0,068	
ТОВ "Комуналсервіс", смт. В.Березний	1200,0	р. Уж	0,129	0,062	99,355		0,066	88,93	0,136		160,63
КП "Комунальник", м. Перечин	1044,0	р. Уж	0,186	0,155	91,14	0,141	0,042	89,8	0,178	0,178	122,349
ВУВКГ м. Хуст	13500,0	р. Тиса	0,529	0,191	213,839	0,511	0,19	391,0	0,617		349,492
КП "ВС Водоканалсервіс"	2000,0	р. Вича		0,026	33,276		0,027	30,1	0,066	0,066	

Таблиця 8. Оцінка якості води в створі річки Теремля смт. Буштино

Обраний період моніторингу (роки): 2009, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017

Оцінка якості поверхневих вод у вибраних створах
(Відповідно до стандартів Водної Рамкової Директиви ЄС та вимог ICPR)

Код ПС у Державному реєстрі	Річка	Адреса створу	Рік	Клас якості	Середнє значення
21.02.10.07.00.009	р. Теремля	1 км смт. Буштино, ліве	2009	II	2,04
			2009	II	1,39
			2010	II	2,33
			2011	II	2,00
			2012	II	2,18
			2013	II	2,30
			2014	II	2,70
			2015	II	2,40
			2016	II	2,47
			2017	II	2,57

Середнє значення показника (БСК5) у поверхневих водах у вибраних створах

Таблиця 9. Водопостачання та водовідведення

Назва населеного пункту	Частка населення, що має доступ до систем водопостачання (централізованих тощо), %	Частка населення, що має доступ до систем водовідведення (централізованих тощо), %
Усього за регіоном	37,3	26,4
у тому числі:		
у містах	85,6	80,0
у селищах міського типу	48,1	39,0
у селах	14,5	1,0

Виходячи з вищевикладеного, можна зазначити наступні ключові проблеми сільської ради в галузі охорони навколишнього природного середовища (таблиця 6)

Таблиця 10. Проблеми в галузі охорони навколишнього середовища

№	Проблема
1	Незадовільний стан полігонів твердих побутових відходів (ТПВ)
2	Розміщення та захоронення ТПВ
3	Відсутність підприємств з переробки ТПВ
4	Відсутня або незадовільний стан каналізаційних мереж
5	Недостатня ефективність роботи очисних споруд
6	Низький рівень екологічної культури у представників населення
7	Низький рівень використання альтернативних джерел енергії
8	Недостатня розвиненість системи екологічного моніторингу
9	Слабка мотивація впливу органів місцевого самоврядування на процеси антропогенного навантаження в населених пунктах
10	Низький рівень впровадження енергоефективних технологій

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Під час розробки звіту про стратегічну екологічну оцінку були визначені основні проблеми для навколишнього середовища та охорони здоров'я населення, надані характеристики даних впливів, проаналізовані їх територіальні аспекти.

В даній роботі були визначені ключові екологічні цілі та завдання, їх відношення до містобудівної документації, та визначені можливості їх врахування при розробленні проектних рішень в генеральному плані

Таблиця 11. Ключові потенційні екологічні проблеми і ризики (та їхні зв'язки з Генеральним планом),

Основні ризики	Характеристика ризиків	Територіальна прив'язка	Заходи, визначені проектом оновленого генерального плану
Забруднення атмосферного повітря	Викиди забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами	Магістральні вулиці; ділянки виробничого призначення;	Розвиток вулично-дорожньої мережі селища, модернізація існуючих об'єктів та установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії
Вплив на здоров'я населення	Забруднення атмосферного повітря, переважно викидами забруднюючих речовин від автотранспорту	Магістральні та загальні вулиці.	Розвиток вулично-дорожньої мережі селища шляхом часткової реконструкції існуючих вулиць та будівництва нових вулиць;
Стан водного басейну	Каналізація або централізована з очисними спорудами та скид поверхневого стоку, що формується на території селища без очистки; погіршення гідрологічного режиму річок	Сельбищна територія селища, заплави річок	Розвиток системи автономної каналізації та дощової каналізації; виконання комплексу гіротехнічних заходів; ландшафтне упорядкування прибережних територій водойм з організацією рекреаційних зон
	Відсутність встановлених меж прибережних захисних смуг водойм в межах мі	Ріки Теремля, Тиса	Встановлення меж прибережно захисних смуг
Ділянок, що зазнають підтоплення, можливого затоплення повеневими водами 1%-ї забезпечен	Погіршення санітарно-гігієнічних умов території та приміщень, можливе ушкодження будівель садибної забудов	Призаплавні території	Виконання комплексу заходів з інженерного захисту території
Біорізноманіття	Недостатність впорядкованих рекреаційних зон		Ландшафтна організацією прибережних ділянок

5.ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У Т.Ч. ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

В процесі стратегічної екологічної оцінки стосу Генерального плану території населеного пункту селище Буштино було розглянуто значну кількість документів, що містять екологічні цілі а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку. Слід зазначити, що різні програми розвитку містять подібні, хоча і не завжди ідентичні, екологічні цілі. Наприклад, основні цілі та завдання визначені програмами з охорони навколишнього природного середовища, що на регіональному та місцевому рівнях повторюються в програмах Соціально-економічного розвитку місцевого і регіонального рівня, та в цільових програмах місцевого і регіонального рівня.

Аналіз також включав цілі, які мають відношення до генерального плану, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. На основі аналізу змісту генерального плану експерти/виконавці СЕО оцінили рівень відповідності цілей, викладених у проекті Оновлення генерального плану, екологічним цілям, встановленим на регіональному рівні, та ключовим відповідним цілям.

На основі аналізу цих цілей можна зазначити, що цілі в галузі охорони атмосферного повітря, створені на регіональному рівні, будуть лише частково впроваджені в проекті містобудівної документації, переважно те, що стосується резервування ділянок певного функціонального використання в частині будівництва, вулиць та доріг, створення зелених насаджень в межах санітарно-захисних зон. Скорочення викидів може бути досягнуто за рахунок зменшення викидів від транзитного руху автотранспорту.

Реалізації цілей в сфері енергоефективності, отримання енергії з відновлюваних джерел, та скороченні викидів забруднюючих речовин від спалювальних установок можлива на етапі вибору конструкторсько-технологічних рішень на етапі робочого проектування окремих споруд систем тепло-енергопостачання, що забезпечується в процесі розроблення Оцінки впливу на довкілля об'єкту, що проектується.

У сфері водних ресурсів, будівництва водопровідних мереж і каналізаційних систем цілі визначені у декількох цільових програмах, з визначенням конкретних заходів з реконструкції чи будівництва інженерних мереж споруд та мереж, які передбачаються до реалізації у короткостроковій перспективі та повністю враховуються проектом містобудівної документації. Підвищення якості поверхневих вод може бути досягнуто також шляхом за рахунок розширення мережі дощової каналізації та будівництва локальних очисних споруд у місцях випуску; створення та озеленення прибережних захисних смуг для всіх водних об'єктів. Також передбачаються заходи щодо інженерної підготовки та захисту території від несприятливих природних процесів, як на ділянках існуючої забудови, так і на ділянках перспективного містобудівного освоєння

У сфері охорони ґрунтів проект містобудівної документації передбачає створення ландшафтно-рекреаційної зон з розміщенням об'єктів громадської забудови рекреаційно-туристичного спрямування на ділянках малоефективного використання, що знаходяться в межах можливого затоплення повеневидами 1%-ї забезпеченості та частково зазнають процесів деградації.

Однією з найважливіших питань для селища є видалення відходів, яке здійснюється на території поза межами населеного пункту і залежить від реалізації рішень, визначених програмами поводження з ТПВ на регіональному рівні. Рішення генерального плану в сфері поводження з ТПВ повністю враховують цілі та проекти

передбачені регіональною цільовою програмою щодо об'єктів з переробки та утилізації ТПВ, розміщення яких передбачається за межами населеного пункту.

У сфері біорізноманіття проект оновлення генплану передбачає створення зелених насаджень загального користування, а також зелених насаджень обмеженого користування та спеціального призначення.

В сфері охорони здоров'я та соціально-економічного розвитку рішення проекту містобудівної документації в достатній мірі враховують цілі, визначені на регіональному та місцевому рівнях, шляхом виділення ділянок певного функціонального використання та необхідної площі для розміщення закладів охорони здоров'я та соціального захисту, фізкультурно-оздоровчих та спортивних споруд, установ культури і та мистецтва, культури та дозвілля, підприємств торгівлі, громадського харчування і побутового обслуговування та інших установ та організацій обслуговування.

6.ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ , ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ

Вплив на атмосферне повітря. В результаті реалізації планованої діяльності передбачається незначне збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Вплив на водні ресурси. Планована діяльність передбачає не суттєвий вплив на водні ресурси виконання заходів, реалізація яких не призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневій воді.

Відходи. Планова діяльність не передбачає виконання заходів, реалізація яких призведе до збільшення обсягів утворення відходів.

Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації планової діяльності не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. В плановій діяльності не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття та рекреаційні зони.

Вплив на культурну спадщину. Реалізація планової діяльності не призведе до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини.

Вплив на населення та інфраструктуру. Планова діяльність не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення області. Разом з тим позитивно вплине на розбудову дорожньо-транспортної інфраструктури на ділянці дороги регіонального значення.

Екологічне управління, моніторинг. Планова діяльність не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки.

При проведенні планової діяльності буде можливе під час здійснення моніторингу атмосферного повітря, а точніше узагальнених даних про склад та обсяги викидів забруднюючих речовин; оцінки рівня та ступеня небезпечності забруднення для довкілля та життєдіяльності населення; оцінки складу та обсягів викидів забруднюючих речовин.

Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація планової діяльності призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Таким чином, можна зробити висновок, що рівень захворюваності населення хворобами, які можуть мати відношення до забруднення атмосферного повітря, є порівняно невисоким. Виражених тенденцій до зниження рівнів захворюваності по кількості населення не спостерігається.

Реалізація планованої діяльності буде мати позитивний вплив на соціально – економічний розвиток території та незначний вплив на довкілля.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

На основі аналізів, представлених у попередніх розділах СЕО, Генерального плану території населеного пункту селища Буштино, та з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях, запропоновано ряд заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що випливають з реалізації містобудівної документації. Термін "пом'якшення" відноситься до усунення, зменшення, запобігання або контролю негативних впливів на навколишнє середовище, які можуть виникнути внаслідок впровадження містобудівної документації. Запропоновані заходи складаються з тих, що були визначені в процесі розроблення проекту містобудівної документації і рекомендацій що виникли в результаті виконання СЕО. Реалізація проекту генерального плану потребує виконання великої кількості заходів, що стосуються розвитку сфери забезпечення системами інженерної інфраструктури селища, розвитку транспортної інфраструктури, заходи із інженерної підготовки та захисту території, розвитку промислово-виробничої сфери, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному життєвого середовища міста. Серед головних заходів, що мають безпосередній вплив на санітарно-гігієнічні умови проживання населення та забезпечують пом'якшення негативних наслідків реалізації проекту можна виділити:

- заходи, що забезпечують зменшення або ліквідацію санітарно-захисних зон (зміна функціонального використання ділянки з виробничого на поліфункціональне використання без збереження пріоритету існуючої функції);
- створення нових вулиць з метою раціональної організації руху транспорту; подальший розвиток вулично-дорожньої мережі
- будівництво нових доріг з сучасними технічними параметрами та реконструкція існуючих; будівництво транспортних розв'язок;
- розвиток системи газопостачання - проведення реконструкції існуючих джерел -, газозабезпечення, із застосуванням прогресивних технологій; впровадження теплових установок сучасного типу з використанням природних джерел енергії в тому числі в установках приватного сектору та дотримання правил експлуатації та технічного утримання;
- розвиток систем водопостачання з метою повного забезпечення населення системою централізованого водопостачання для забезпечення необхідною кількістю води та якістю, що відповідає санітарним нормам;
- повне забезпечення населення та підприємств різних галузей економіки до систем централізованого водовідведення.

Зазначені заходи сприятимуть запобігання забрудненню підземних та поверхневих водних ресурсів;

- розвиток системи відведення поверхневого стоку з усієї території селища ; будівництво очисних споруд зливової каналізації в проектних місцях випуску стічних вод, що дозволить зменшити забруднення води, покращити санітарно-гігієнічні умови території;
- виконання комплексу заходів з інженерної підготовки та захисту території від несприятливих природних процесів;
- виконання комплексу заходів із зменшення рівнів фізичних факторів впливу на навколишнє середовище та сельбищно-рекреаційну зону селища;

- розвиток інфраструктури управління відходами (розроблення спеціалізованої схеми санітарного очищення селища Буштино та інше.

Значна частка зелених зон буде призначена для пішохідних та велосипедних доріжок, дитячих та спортивних майданчиків, що сприятиме покращенню якості селищного середовища, включаючи та здоров'я населення. Виконання заходів передбачених містобудівною документацією матиме позитивний вплив на всі складові навколишнього середовища, включаючи здоров'я населення, поліпшення загального екологічного та естетичного стану селища. Також пропонується низка заходів адміністративного характеру, які не можуть бути включені в рамки документу державного планування (проекту оновленого генерального плану), але сприятимуть його впровадженню. Під час процесу СЕО на етапі збору даних та аналізу поточної ситуації було визначено необхідність проведення таких заходів:

- для забезпечення ефективної роботи органів місцевого самоврядування, органів охорони навколишнього середовища та охорони здоров'я при прийнятті обґрунтованих рішень здійснювати розвиток системи моніторингу якості повітря в сільбищній зоні селища на ділянках магістральної вулиці загальноселищного значення ; моніторинг виконання заходів з санітарного очищення території селища;

- сприяння розробленню проектів створення нових об'єктів природно-заповідного фонду на території селища , з наступною розробкою технічної документації із землеустрою із становлення меж та винесення їх в натуру, що дозволить забезпечити охорону цінних природних комплексів та сприятиме якості селищного середовища;

- розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення прибережних захисних смуг водотоків та водойм селища з винесенням їх меж в натуру;

- здійснення контролю за зберіганням родючого шару ґрунтів який зазнає переміщення, під час будівельних робіт та його подальшим використанням для ландшафтного благоустрою.

Реалізація рішень містобудівної документації та реалізація рекомендованих природоохоронних заходів потребуватиме значних інвестицій. Цього можна досягти шляхом мобілізації місцевого бюджету, місцевого екологічного фонду, участі бізнесу, залучення коштів з державного екологічного фонду, інвестицій державних та міжнародних фінансових установ, коштів благодійних міжнародних фондів з охорони довкілля.

8. ОБґРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ ,ОПИС СПОСОБУ,В ЯКИЙ РОЗГЛЯДАЛАСЬ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА,В ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ

З метою розгляду альтернативних проектних рішень та їх екологічних наслідків під час СЕО Генерального плану території населеного пункту селища Буштино Тячівського району Закарпатської області, передбачається розглянути «Нульовий сценарій», без впровадження проектних змін.

Альтернатива 1:

«Нульовий сценарій» – тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку не затвердження зазначеного документа державного планування.

8.1. Ускладнення що виникли в процесі проведення СЕО

Серед ускладнень що виникли в процесі проведення стратегічної екологічної оцінки можна виділити наступні фактори:

- відсутність офіційних статистичних даних окремо по смт . Буштино , через те що встановлені форми державної статистичної звітності передбачають збір, обробку та офіційну звітність по містам обласного підпорядкування та районах .

Таким чином висновки отримані в результаті аналізу статистичних даних мають певний відсоток похибки; - обмежений рівень сприяння обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного

середовища, в надані вихідних даних для виконання стратегічної екологічної оцінки документів державного планування

9.ЗАХОДИ ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ

Організація моніторингу Генерального плану території населеного пункту селища Буштино Тячівського району Закарпатської області рекомендується шляхом здійснення наступних заходів:

- порівняння фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками, в яких реалізуються заходи діяльності, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження. У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів планованої діяльності;
- порівняння фактичних показників індикаторів виконання заходів планової діяльності, зокрема рівня викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, 1 раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження.

10.ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Транскордонний вплив під час реалізації планованої діяльності відсутній.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки, як зазначалося вище, буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів. Рівень утилізації відходів, що є важливим індикатором регіонального розвитку, може залишитися на незмінному рівні.

11.РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1 -10 ЦІЄЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНИХ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.

Генеральний план міста є основним видом містобудівної документації на місцевому рівні, призначеної для обґрунтування довгострокової стратегії планування та забудови території населеного пункту. Склад та зміст генерального плану визначається ДБН Б.1.1-15:2012 “ Склад та зміст генерального плану населеного пункту ”. Генеральний план визначає основні принципи і напрямки планувальної організації та функціонального призначення території, формування системи громадського обслуговування населення, організації вулично-дорожньої та транспортної мережі, інженерного обладнання, інженерної підготовки і благоустрою, цивільного захисту території та населення від небезпечних природних і техногенних процесів, охорони навколишнього природного середовища а також послідовність реалізації рішень, у тому числі етапність освоєння території

Мета розроблення містобудівної документації є розроблення генерального плану селища Буштино Тячівського району Закарпатської області на розрахунковий термін 2038 рік та приведенні його у відповідність до вимог чинного законодавства України та нормативної бази містобудування, внесення змін за пропозиціями Буштинської селищної ради, землевласників та землекористувачів..

При розробленні СЕО вивчені головні стратегічні документи, плани і програми, що діють на національному, регіональному та місцевому рівнях, проведений аналіз їх головних цілей, які в тій чи іншій мірі визначають передумови для прийняття проектних рішень

Характеристика поточного стану довкілля і здоров'я населення, в тому числі на територіях які ймовірно зазнають впливу, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено.

При аналізі та оцінці поточного стану навколишнього середовища були використані статистичні дані та офіційні дані обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я

В процесі роботи були проаналізовані доступні дані моніторингових спостережень, що здійснюються суб'єктами в рамках програм державного моніторингу навколишнього середовища на районному та обласному рівні.

Ключові виявлені екологічні проблеми міста, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування.

Серед важливих екологічних проблем міста, в тому числі що мають ризики впливу на здоров'я населення, можна виділити наступні. Забруднення атмосферного повітря, що відбувається переважно за рахунок викидів від пересувних джерел, насамперед автотранспортних засобів. Додатковим фактором короткочасного, але надзвичайно шкідливого, впливу на стан повітря є процеси горіння торфовищ, які періодично виникають за певних метеорологічних умов та господарської діяльності, в межах заплавл. Вплив від транспорту є найбільш критичним на магістральних вулицях переважно в центральній частині селища. Зазначені ризики є основними серед потенційних впливів на стан здоров'я населення. Забруднення поверхневих вод, що обумовлене скидами недостатньо очищених і забруднених стічних вод у водойми .

Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, та шляхи їх врахування.

В процесі виконання СЕО був проведений аналіз низки документів міжнародного, державного, регіонального та місцевого рівня, що містять зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативного впливу на здоров'я населення. Також були розглянуті документи, що містять екологічні цілі а також відповідні завдання у сфері охорони здоров'я. Аналіз також включав цілі, які мають відношення до генерального плану, та цілі, які можуть бути вирішені на іншому рівні планування. Результати аналізу цілей та завдань екологічної політики визначених у вищезазначених документах показали високу ступінь відповідності цілям визначеним в містобудівній документації генеральний план селища Буштино.

Опис наслідків реалізації проектних рішень документу державного планування для довкілля, а також для здоров'я населення, у тому числі кумулятивних, синергічних, позитивних і негативних наслідків.

Проведений аналіз виявив потенціал для позитивного впливу проекту оновленого генерального плану на навколишнє середовище та здоров'я населення. Водночас, були виявлені ризики та потенційні негативні наслідки, що можуть виникнути внаслідок реалізації окремих рішень, прийнятих в проекті оновленого генерального плану. З метою запобігання, мінімізації та пом'якшення потенційних негативних наслідків запропонована низка заходів, в тому числі необхідність перегляду деяких проектних рішень з подальшим коригуванням документу державного планування. Перегляд проектних рішень пов'язаний переважно із необхідністю збереження природних комплексів, регулюванням щільності забудови, зменшенням антропогенного навантаження на середовище населеного пункту..

Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування.

На основі аналізу виконаного в СЕО, з метою сприяння досягненню цілей екологічної політики, встановлених на національному та місцевому рівнях, запропоновано низку заходів для пом'якшення виявлених потенційних негативних наслідків для навколишнього середовища та здоров'я населення, що впливають з реалізації містобудівної документації. Реалізація генерального плану потребує виконання значної кількості заходів, визначених в містобудівній документації: розвитку інженерної та транспортної інфраструктури міста; заходів із інженерної підготовки та захисту території; розвитку господарського комплексу; охорони навколишнього природного середовища, виконання яких є невід'ємною складовою створення сприятливого в екологічному відношенні середовища населеного пункту..

Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації тощо).

У контексті стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації «Генеральний план смт. Буштино Тячівського району Закарпатської області» були вивчені наступні альтернативи та їх гіпотетичний вплив на навколишнє середовище: «Варіант нульової альтернативи» .

Заходи передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Моніторинг наслідків реалізації містобудівної документації є комплексним процесом проведення якого є невід'ємною складовою своєчасного забезпечення міського середовища, що розвивається і трансформується, системами інженерної інфраструктури, об'єктами побутового та соціального обслуговування населення, благоустрою території, що відповідно впливає на якість довкілля та комфортність проживання населення. Для проведення моніторингу реалізації рішень містобудівної документації наведені основні чинники, що потребують особливої уваги та контролю, визначені показники для здійснення контролю та запропоновані необхідні заходи для моніторингу впливів під час реалізації документу державного планування. Здійснення моніторингу впливів реалізації документу державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення за визначеними показниками з веденням щорічної звітності дозволить своєчасно виявляти недоліки і порушення, що можуть негативно впливати на комфортність проживання населення;

- обґрунтувати необхідні заходи по їх усуненню, а також проводити інформування громади селища про стан реалізації містобудівної документації, поточні ускладнення та прогнози терміни їх усунення.

Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Транскордонний вплив під час реалізації планованої діяльності відсутній.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки, як зазначалося вище, буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів. Рівень утилізації відходів, що є важливим індикатором регіонального розвитку, може залишитися на незмінному рівні.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що Генеральний план території населеного пункту смт Буштино в основному відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів планової діяльності не справляє значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

За результатами СЕО надано рекомендації до змісту заходів планової діяльності та заходи з моніторингу впливу реалізації планової діяльності на довкілля, що відповідно до ст. 9 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» повинно бути враховане в документі детального планування.

Розробники звіту:

Кандидат наук з державного управління,

доцент

В. Ю. Пересоляк

Кандидат сільськогосподарських

наук,

В.О.Романко

Лікар – імунолог

Г.В. Пересоляк

ФОП

В. В. Яким

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку». - Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23_54-19.
2. Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296. - Режим доступу: https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.pdf.
3. Все про Закарпатську область. <http://ukrtur.narod.ru/turizm/regionukr/zakarp/geopoloshzak/geopolozakar.htm>
4. Екологічний паспорт Закарпатської області http://ecozakarpat.gov.ua/?page_id=308
5. ВИКИДИ В АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/navkol/2018/dioks_atm_pov_1990-2017.pdf
6. ЗАХВОРЮВАНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ http://www.uz.ukrstat.gov.ua/statinfo/medicine/zahvor_naselen.pdf
7. СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДО 2020 РОКУ http://dfrr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2015/05/Strategiya.pdf
8. Закарпаття – мій край. <http://carpathia.uz.ua/zakarpattya-mij-kraj>
9. С.С. Поп. Природні ресурси Закарпаття. – Ужгород: ТОВ «Спектраль», 2002.-296с.;
10. В. Ю. Пересоляк, М. М. Ходанич. Моніторинг ґрунтів Закарпаття. Монографія. Ужгород. Видавництво «ГУРпрес»,2013-85с.
11. Звіт про виконання природоохоронного заходу “ Розробки проекту екомережі Закарпатської області (продовження робіт)http://ecozakarpat.gov.ua/?page_id=53
12. Система державного моніторингу якості поверхневих вод Закарпатської області http://ecozakarpat.net.ua/?fbclid=IwAR1K730nUuoELeA14aVY6neTvjtAjqvqaesswyt0OxSnowyh_zgwjbgWEnvo

Додаток 1. Захворюваність населення

	Кількість уперше зарєєстрова них випадків захворюван ь, тис. - усього	У тому числі								
		новоутво- рення	хвороби нервової системи ¹	хвороби системи кровообігу	хвороби органів дихання	хвороби шкіри та	хвороби кістково- м'язової	хвороби сечостатево ї системи	уроджені аномалії (вади розвитку),	травми, отруєння та деякі інші
						підшкірної клітковини	С-ми і сполуч. тканини		деформації та хро-сомні порушення	наслідки дії зовнішніх причин
1995	751,4	4,8	72,2	53,4	296,5	52,3	37,7	37,2	1,9	47,1
1996	752,5	5,9	72,6	61,5	288,8	50,6	38,0	37,3	2,3	51,0
1997	776,0	5,9	78,0	62,6	311,6	51,1	37,7	38,5	2,2	44,6
1998	792,9	6,0	79,0	72,5	308,5	51,0	38,2	38,3	2,3	43,6
1999	834,5	7,0	22,0	92,2	316,0	43,9	35,5	38,5	2,3	48,9
2000	849,2	6,2	21,0	97,7	314,2	42,6	35,9	37,5	2,1	44,7
2001	904,7	7,5	21,9	104,5	344,3	43,6	39,8	41,2	2,1	44,0
2002	883,5	8,3	24,0	110,9	323,0	41,6	41,6	41,1	1,9	46,0
2003	882,5	9,0	23,0	113,7	324,3	41,3	38,5	39,7	2,0	46,6
2004	860,1	7,2	19,7	111,1	312,9	38,9	42,1	39,0	1,9	50,6
2005	841,8	6,4	19,5	107,8	315,0	41,1	39,2	37,1	1,9	48,0
2006	809,6	8,1	19,3	97,8	301,9	42,0	38,6	36,2	1,7	46,5
2007	831,0	6,9	19,2	95,5	326,7	40,5	40,3	36,2	1,6	44,7
2008	837,4	7,6	19,3	94,1	337,3	43,8	40,4	35,7	1,8	48,4
2009	841,7	8,0	20,0	91,4	355,9	41,3	36,8	37,6	1,9	48,4
2010	817,5	8,4	20,5	79,7	338,7	41,0	35,9	38,0	1,9	48,8
2011	795,7	8,1	20,8	74,7	335,1	38,2	33,5	37,0	1,9	48,1
2012	792,9	7,9	19,9	68,1	336,0	40,8	31,9	34,8	1,8	48,3
2013	775,7	8,1	18,8	62,1	329,9	41,4	30,6	34,2	1,7	48,4
2014	752,5	8,1	18,7	58,7	328,4	36,4	29,0	32,4	1,5	48,2
2015	760,5	8,2	18,9	60,1	341,4	36,2	28,5	30,6	1,7	47,4
2016	767,4	8,4	18,5	61,0	346,6	36,9	29,5	29,9	1,4	48,8
2017	737,6	8,4	19,3	61,0	325,8	35,4	29,2	32,4	1,4	45,1

¹ Згідно з МКХ-10, починаючи з 1999р., з класу хвороб нервової системи і органів чуття вилучені і сформовані в окремі класи хвороби ока та його придаткового апарату і хвороби вуха та соскоподібного відростка.

